

Urvalsprovet i kulturforskning 25.5.2023 kl. 15–18

Förhandsmaterial för urvalsprovet

- Korpisaari, A., & Hakola, O. J. 2021: The Portrayal of Continental Latin America in the James Bond Films. *International Journal of James Bond Studies*, 4(1). [Länk till provmaterialet](#).
- Liimatainen, T. 2022: In/visible Finnishness - Representations of Finnishness and Whiteness in the Sweden-Finnish Social Media Landscape. In J. Hoegaerts, T. Liimatainen, L. Hekanaho & E. Peterson (eds.), *Finnishness, Whiteness and Coloniality*. Helsinki University Press, Helsinki, pp. 181–205. [Länk till provmaterialet](#).
- Burlando, D. 2022: “Moroccan” Artek—Colonized Textiles within 1930s Modernist Interiors, *Journal of Design History*, 2022, epac035. [Länk till provmaterialet](#).

Välkommen till urvalsprovet i kulturforskning

Läs noggrant igenom alla anvisningar

Provet består av 2 delar. Provet tar 3 timmar. Du kan fördela tiden på de olika delarna hur du vill. Du kan fritt förflytta dig mellan de olika delarna under provets gång. Svara på alla delar. Spara alltid dina svar innan du lämnar in uppgiften.

Under provet får du ha endast urvalsprovssystemet och en separat materialfil öppna. Öppna inte andra program.

Du kan planera dina svar och skriva egna anteckningar på konceptpappret. Anteckningarna på konceptpappret beaktas inte i bedömningen.

I urvalsprovet kan det finnas material i pdf-format. Du får endast öppna materialet i webbläsaren. Det är tillåtet att ha fliken som öppnats i ett separat fönster invid frågorna. Du får använda webbläsarens sökfunktion (Ctrl+F tai Cmd+F).

Materialet som delas ut under provet får användas endast för urvalsprovet. Av upphovsrättsliga skäl är det inte tillåtet att dela materialet vidare.

Bedömningen av urvalsprovet

Provet består av 2 delar. I del 1 kan du få 0–60 poäng och i del 2 kan du få 0–40 poäng. De sökande rangordnas på basis av poängen för del 1. Del 2 i ditt prov kan lämnas utan bedömning om du får mindre poäng för del 1 i provet än den sökande som fått de 84:e bästa poängen för del 1.

Du kan bli antagen endast om du på basis av poängen för del 1 i provet placerar dig bland de 84 bästa sökande. Dessutom ska du för varje del få det antal minimipoäng som krävs. Den

som bedömer provet bestämmer minimipoängen efter provet. Poängen för delarna räknas ihop. Du kan få högst 100 poäng i urvalsprovet.

Del 1 i urvalsprovet är en litteraturdel och del 2 är en materialdel. Bedömningen av dina svar grundar sig på hur du behärskar helheter, graden av begreppslig precision, språklig tydlighet och förmågan att analysera centrala frågor.

Del 1

Uppgifter som baserar sig på urvalsprovlitteratur (0–60 poäng)

Svara på följande frågor. Skriv svaren tydligt och använd språkligt korrekta hela satser, inte tankstreck.

Uppgifterna i del 1 bygger på följande urvalsprovlitteratur:

1. Liimatainen, T.: In/visible Finnishness - Representations of Finnishness and Whiteness in the Sweden-Finnish Social Media Landscape. In J. Hoegaerts, T. Liimatainen, L. Hekanaho & E. Peterson (eds.), *Finnishness, Whiteness and Coloniality*. 2022. Helsinki University Press, Helsinki, pp. 181–205.
2. Korpisaari, A., & O.J. Hakola: The Portrayal of Continental Latin America in the James Bond Films. *The International Journal of James Bond Studies*. 2021. Vol. 4(1).
3. Burlando, D.: "Moroccan" Artek—Colonized Textiles within 1930s Modernist Interiors. *Journal of Design History*. 2022, epac035.

Uppgift 1.1

Hur beskriver Liimatainens artikel sverigefinnarnas ställning i Sverige och hur den förändrats?

(0–15 poäng)

Svarets maxlängd (i tecken): 1100

Uppgift 1.1: bedömningskriterier

Historisk ställning (10 p.):

- Emigrationsrörelsen från Finland till Sverige efter kriget (3 p.)
- finländarna rasifierade i det svenska samhället (2 p.)
- officiell minoritetsställning år 2000 (2 p.)
- sverigefinnarnas generationsskillnader och den sociala rörligheten uppåt (3 p.)

Ändring av ställningen (5 p.):

- aktuell aktivism: ett nytt narrativ om finländarna som en del av det historiskt mångkulturella Sverige; sverigefinnarnas identitet i förhållande till vithet (3 p.)
- sverigefinnarnas mångsidighet och begreppsmässiga rörlighet: sverigefinnar kan omfatta människor som hör till olika etniska grupper (2 p.)

Uppgift 1.2.a

Vad omfattar begreppet "omstridd finskhet" ("contested Finnishness") som lyfts fram i Liimatainens artikel?

(0–8 poäng)

Svarets maxlängd (i tecken): 600

Uppgift 1.2.a: bedömningskriterier

- individens finskhet bekämpas eller förringas utifrån (2 p.)
- det finns en normativ bild som baserar sig på vithetens stereotyper av hur en sverigefinne ska "se ut" (2 p.)
- "avvikande" namn och utseende fungerar som uteslutande faktorer (2 p.)
- allmänt fenomen hos icke-vita sverigefinnar med invandrabakgrund, vars finskhet är en del av familjebakgrunden, arvsmassan och "själen" (2 p.)

Uppgift 1.2.b

Vad innebär "åter-rasifierad finskhet" ("re-racialized Finnishness") som lyfts fram i Liimatainens artikel?

(0–7 poäng)

Svarets maxlängd (i tecken): 500

Uppgift 1.2.b: bedömningskriterier

Bakom åter-rasifieringen ligger finländarnas rasifierade historia i Sverige (rasbiologi), vilket har påverkat hur finländarna ser sig själva (2 p.)

Aktivister (bl.a. Tukholman sissit) lyfter fram detta som en historisk stolthet genom att hänvisa till rasbiologins historia och kategoriseringen av finländare (2 p.)

I bakgrunden finns viljan att stödja sverigefinnarnas ställning som minoritetsgrupp i Sverige (1 p.)

Paradoxalt nog kan detta leda till motsättningar mellan finländare och svenskar, förstärkning av stereotyper och essentialisering (2 p.)

Uppgift 1.3

Vilken bild ger filmen Moonraker av Brasilien och brasilianare enligt artikeln av Korpisaari och Hakola?

(0–15 poäng)

Svarets maxlängd (i tecken): 1100

Uppgift 1.3: bedömningskriterier

Först avbildas Rio de Janeiro (1 poäng) och i filmen utnyttjas stereotypa bilder, objekt och evenemang, såsom berget Sockertoppen (Sugarloaf Mountain) och en karneval (1 p).

Även Brasiliens Amazonas/tropiska natur avbildas (1 p.). Men det 'äka' Amazonas har inte beskrivits alls, och Iguazúfallen är på fel plats, precis som det guatemalanska mayatemplet (1 p).

Rioborna beskrivs som lyckliga och bekymmerslösa (1 p.).

Den stora afrobrasilianska befolkningens synlighet är liten och förverkligas närmast i karnevalens kontext (1 p).

Den enda brasilianska sidopersonen är Bonds assistent och sexpartner Manuela, vars roll är liten (1 p.).

Brasilianska brottslingar är inte inblandade (1 p.), och brasilianarna ges inte heller något aktörskap i övrigt, dvs. de förblir bara bakgrundsfigurer (1 p.).

Militärdiktaturen i Brasilien under filmningen (1964–1985) nämns inte alls (1 p.), och det brasilianska samhället kommenteras inte heller i övrigt (1 p.).

De brasilianska myndigheterna eller invånarna vet ingenting om Drax-miljardärens brottsliga handlingar, utan de förblir helt passiva med tanke på handlingen (1 p.).

Brasilien är även i övrigt bara en passiv bakgrund till västerländska personers (neokoloniala) agerande, vilket förnyar myten om "den vita frälsaren" (1 p).

Filmerna betonar spektaklet vid de exotiska inspelningsplatserna och fungerar nästan som turistreklam för Rio / Brasilien (1 p). Även Amazonas och de försvunna ursprungskulturerna exotiseras (1 p).

Uppgift 1.4

Det fiktiva Republic of Isthmus ("Näsets republik") är den centrala skådeplatsen i filmen Licence to Kill ("Tid för hämnd"). Vilken riktig stat och/eller grupp av länder syftar filmen till med Näsets republik enligt Korpisaari och Hakola och hur motiverar de denna tolkning?

(0–15 poäng)

Svarets maxlängd (i tecken): 1100

Uppgift 1.4: bedömningskriterier

Näsets republik hänvisar mest till Panama (3 p.; undantag: 1 p., om Panama anges endast som en del av en mer omfattande lista på länder, utan att dess centrala ställning betonas). Detta är i linje med tidigare forskningslitteratur (1 p.).

Näsets republik hänvisar mycket direkt till Panamanäset (1 p.).

När filmen förbereddes och filmades leddes Panama av diktatorn Manuel Noriega. Landets politiska system var alltså mycket problematiskt (1 p). Noriegas relationer till Förenta staterna var mycket inflammerade och USA anklagade honom för narkotikahandel och penningtvätt (såsom drogbaron Sanchez i filmen; korruption och liknande problem är alltså beröringspunkter mellan Panamas dåvarande verklighet och filmen) (1 p.). Slutligen anföll Förenta staterna Panama i december 1989 för att störta Noriega och fängsla honom (1 p.).

Näsets republik hänvisar dock också till Guatemala och/eller de centralamerikanska staterna som ett större kollektiv - på sätt och vis till och med hela Latinamerika (3 p.; undantag: svaret "filmen avbildar Latinamerika" utan någon som helst motivering gav inga poäng, eftersom hela Korpisaaris och Hakolas artikel behandlar Latinamerikas representation i Bond-filmerna).

Näsets republiks flagga påminner inte om Panamas flagga, men är mycket nära Guatemalas flagga (1 p). Nationaliteten hos Bonds motståndare Sanchez, som håller sitt högkvarter i Näsets republik, lämnas avsiktligt oklar (1 p). Orsakerna till att "skulden delas" kan åtminstone delvis ha varit kommersiella - man ville kanske inte reta upp en enda potentiell marknad för mycket? (1 p.)

På 1980-talet utkämpades flera inbördeskrig i Centralamerika och området var även i övrigt oroligt (1 p.).

Del 2

Uppgifterna i del 2 bygger på följande material:

Textmaterial 2.1: Mustafa Bayoumi. They are 'civilized' and 'look like us': the racist coverage of Ukraine. *The Guardian* 2.3.2022.

Bildmaterial 2.2: Bild: Villa Mairea. Villa Mairea, fotografi på 1950-talet (okänd fotograf). Arkitekt: Alvar Aalto. Alvar Aalto-museet.

Läs och bekanta dig noggrant med följande material. Skriv svaren i essäform och använd hela satser, undvik franska streck och punktlister. Svara på båda frågorna.

Uppgift 2.1

Reflektera över Mustafa Bayoumis artikel "They are 'civilized' and 'look like us': the racist coverage of Ukraine" ur perspektiven "vithet" ("whiteness") och "synlighet och osynlighet" ("in/visibility").

Använd dig av Tuire Liimatainens artikel "In/Visible Finnishness. Representations of Finnishness and Whiteness in the Sweden-Finnish Social Media Landscape" i ditt svar.

Textmaterial 2.1: [Mustafa Bayoumi. They are 'civilized' and 'look like us': the racist coverage of Ukraine. The Guardian 2.3.2022.](#)

(0–20 poäng)

Svarets maxlängd (i tecken): 3000

Uppgift 2.1: bedömningskriterier

Betydelsen av "vithet" (9 p.)

- "Vithetens" normativitet (1 p.) och antagna överlägsenhet (1 p.)
- Essentialisering av attribut kopplade till "raser" (1 p.); normalisering av misär och krig utanför västvärlden (1 p.)
- De etniska gränserna är socialt producerade (1 p.) och situationsbundna (1 p.).
- Maktkonstellationer upprepas och produceras i medierna (1 p.) och i politiken (1 p.)
- Mekanismerna för in- och utestängning kan vara omedvetna (1 p)

Synlighetens och osynlighetens särdrag (6 p.)

- Intersektionalitet; etnicitet och "ras" blir synliga/osynliga både genom visuella tecken (1 p.) och bl.a. via språket och accenten (1 p.), de kulturella elementen (1 p.) samt de geografiska och sociala banden (1 p.).

- "Västerländskhet" och "vithet" är osynliga (1 p)
- Rasifierad andrafiering skapar kategorier av utanförskap och synlighet (1 p.)

Respondentens egna funderingar (3 p.)

- Tillämpning av teoretiska begrepp på Bayom-artikelns kontext (2 p.)
- Kritisk eller insiktsfull reflektion över begreppen (1 p.)

Svarets språkriktighet (1 p) och logiska struktur (1 p)

Uppgift 2.2

Bildanalys

Bifogat finns ett fotografi taget på 1950-talet av vardagsrummet i Villa Mairea i Norrmark. Alvar och Aino Aalto formgav byggnaden som stod klar på sommaren 1939 och dess inredning som representationshem för sina vänner Maire och Harry Gullichsen.

Bildmaterial 2.2: [Bild: Villa Mairea. Villa Mairea, fotografi på 1950-talet \(okänd fotograf\).](#)
[Arkitekt: Alvar Aalto. Alvar Aalto-museet.](#)

På fotografiet som tagits inuti byggnaden i riktning mot fönstren syns ett hörn av vardagsrummet och dess möbler. Bredvid de stora fönstren har man ställt växtlådor och över deras kanter löper krukväxter. Gardinerna som går ända ner till golvet hindrar en inte från att se skogslandskapet genom fönstren. Vardagsrumshörnet är inrett med stoppade bänkar (på vilka det finns två dynor), ett soffbord, en serveringsvagn från Artek, fåtöljer gjorda av rotting, golvlampor och mattor. I den vänstra kanten av fotografiet finns en krukväxt i sin kruka. På väggen hänger tavlor. På bilden syns fyra mattor, varav tre är enfärgade. I förgrunden finns en rombmönstrad matta.

Analysera inredningen i Villa Maireas vardagsrum med hjälp av den bifogade bilden och Daniele Burlandos artikel "'Moroccan' Artek – Colonized Textiles within 1930s Modernist Interiors".

(0–20 poäng)

Svarets maxlängd (i tecken): 3000

Uppgift 2.2: bedömningskriterier

Det maximala poängantalet för uppgiften är 20 poäng. I poängsättningen av uppgiften beaktas både de egna observationerna av fotografiet och utnyttjandet av artikeln och hur de kombineras i analysen av Villa Maireas inredning. I ett bra svar refereras inte artikeln, utan de egna observationerna och tolkningarna är naturligt kopplade till det som presenteras i artikeln.

Observationer av fotografiet: Observation av Villa Maireas modernistiska inredningselement, till exempel möbler, mattor och andra textilier samt grönväxter och landskap (7 p.)

Kopplingen mellan Villa Maireas inredning och kolonialismens, exotikens och "primitivitetens" teman samt kolonialutställningarna (4 p.)

Jämförelse av Villa Maireas inredning med artikelns modellbostäder eller andra utställningar samt analys av inredningen som en presentation av samhällsklass (2 p.)

Betydelsen av Amazigh-mattan i Villa Maireas och dess jämförelse med traditionerna med marockansk mattvävnad eller användning av mattor (2 p.)

Egna funderingar där det lästa tillämpas på observationer av fotografier till exempel med hjälp av begreppet kulturellt arkiv (3 p.)

Analysens logiska struktur samt språklig tydlighet och noggrannhet (2 p.)